Дульська А.А.

Формування творчої особистості учнів засобами різноманітних технік при виконанні творчих проектів

Кам′янець-Подільська міська рада

Управління освіти і науки

Науково-методичний центр

Кам’янець-Подільське позашкільне навчально-виховне об′єднання

Формування творчої особистості учнів засобами різноманітних технік при виконанні творчих проектів

(навчальний посібник)

Дульська Анжела Анатоліївна

м. Кам’янець-Подільський

2018р.

Автор-упорядник:

Дульська Анжела Анатоліївна – керівник гуртка, вчитель трудового навчання Кам'янець-Подільського позашкільного навчально-виховного об'єднання.

Рецензенти:

Лазаркевич Лариса Георгіївна – методист Кам'янець-Подільського позашкільного навчально-виховного об'єднання.

Схвалено: методичною радою Кам'янець–Подільського ПНВО протокол № 1 від 17.09.2018 року.

Формування творчої особистості учнів засобами різноманітних технік при виконанні творчих проектів / А.А.Дульська. – Кам'янець-Подільський, 2018.– 44 с.

В посібнику вміщено матеріали, що стосуються творчої особистості учнів та адресовано для використання в роботі вчителям трудового навчання та керівникам гуртків. Метою даної роботи є прагнення поділитися з колегами досвідом, який я набула, використовуючи різноманітні техніки при виконанні творчих проектів.

Рекомендації щодо використання методу проектів на уроках, зразки оформлення проектів, історія розвитку проектів. Проектні технології сприяють активізації процесу добування знань, розвивають самостійність і компетентність учнів, креативність і критичність мислення, поєднують теорію з практикою, готують дітей до практичної успішної самореалізації.

ЗМІСТ

ВСТУП **5**

РОЗДІЛ І. ТВОРЧИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ **6**

1.1 Сутність поняття “творчий розвиток особистості” 6

1.2. Креативність в формуванні творчої особистості 8

РОЗДІЛ ІІ. ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ЗАСОБАМИ ВИКОНАННЯ ПРОЕКТІВ **10**

2.1. Сутність методів проекту та її значення 10

2.2.Декоративно-ужиткове мистецтво - важлива складова частина у виконанні творчих проектів 12

РОЗДІЛ ІІІ. ТЕХНІКИ ПРИ ВИКОНАННІ ТВОРЧИХ ПРОЕКТІВ **15**

3.1. Ізоніть. 16

3.2.Валяння. 17

3.3.Лялька-мотанка. 18

3.4. Ошибана. 20

3.5. Покутська кераміка. 21

3.6. Батік. 22

3.7. Іграшка. 22

3.8. Плетіння з соломи. 23

3.9. Ткацтво. 24

3.10.Вишивка. 25

3.11.Макраме. 26

3.12.Топіарій. 28

3.13. Полімерна глина. 29

3.14. Кардмейкінг. 31

3.15. Скрапбукінг. 32

3.16.Печворк. 34

3.17. Канзаші. 35

3.18. В’язання спицями. 36

3.19. Декупаж. 37

3.20. Вітраж. 38
3.21. Кінусайга. 39
3.22. Генутель. 40
ВИСНОВКИ **41**
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ **42**

ВСТУП

«Творчість передбачає наявність у особистості
здібностей, мотивів, знань, і умінь,
завдяки яким створюється продукт,
що вирізняється новизною,
оригінальністю, унікальністю».

В.О.Сухомлинський

Одним із пріоритетних завдань розвитку освіти в Україні, є створення передумов для виховання особистості, здатної творчо мислити, самостійно приймати нестандартні рішення, гнучко реагувати на зміни в умовах докорінної перебудови всіх сфер життєдіяльності суспільства. Проблема творчості стала в наші дні актуальною, тому що саме творчі люди створюють нове, неповторне у всіх сферах людської діяльності. В теорії і практиці особливо гостро стоїть проблема формування творчої особистості.

Подано розробку рекомендацій, направлених на формування і розвиток творчих ініціатив, творчий пошук, створення реальних умов для реалізації індивідуальних можливостей кожного учня, формування якісних знань, умінь та навичок. Вміщено розробку конспектів уроків з трудового навчання та занять гуртка з використанням різноманітних технік при виконання творчих проектів. «Творчі здібності - продукт саморуху, самостійного розв'язання задач і питань, самостійного розкриття закономірностей і зв'язків між предметами і явищами… Це продукт розвитку, причому розвитку вільного, за якого інтерес, захоплення і пристрасть-головні рушійні сили». Особистість найінтенсивніше формується у період шкільного віку, то саме школа покликана відіграти провідну роль у творчому розвитку школярів. Тому вважаю головним своїм обов'язком навчати учнів, розвивати їх творчий потенціал, сприяти всебічному інтелектуальному розвитку.

І РОЗДІЛ. ТВОРЧИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ

1.1. Сутність поняття “творчий розвиток особистості”

«Творчість починається там,
де інтелектуальні й естетичні багатства,
засвоєні, здобуті раніше, стають засобом
пізнання, освоєння, перетворення світу».
В.О.Сухомлинський

В Україні народжується нова школа, у якій учень зможе проектувати своє майбутнє, проявляючи власні здібності та можливості. У час духовного відродження України проблема формування людини, особливо творчої, наділеної потенціалом перетворювати на краще навколишній світ, набула особливої актуальності. Педагогічна наука розробляє парадигми особистісно зорієнтованого навчання для нової школи України. Ця школа, як зазначено у Концепції загальної середньої освіти, має плекати творчу особистість, здатну до самоосвіти і саморозвитку, критично мислячої, здатної опрацьовувати різноманітну інформацію, використовувати набуті знання й уміння для творчого розв’язання проблем. Сучасна педагогіка має на меті створити новітні наукові засади ефективного навчання і виховання. Глибоку розробку проблеми творчості знаходимо у працях філософів, ідеї щодо питань творчості - спадок представників української філософії: Г.Сковорода, І.Франко та ін. Так, Г.Сковорода закликав до самовдосконалення, самоосвіти, до виховання розуму, створення сприятливих умов для розквіту творчих можливостей. У філософському словнику зміст поняття “творчість” визначається як продуктивна людська діяльність, здатна породжувати якісно нові матеріальні цінності суспільного значення. Виявляється у різних галузях суспільної практики, науки, техніки, в літературі та мистецтві. Розвиток творчого потенціалу діяльності особистості є важливою умовою культурного прогресу суспільства й виховання людини. У природі існує розвиток, а не творчість. Творчі здібності формуються

й розвиваються. Як видно з наведеного означення, поняття творчості нероздільне з категорією саме продуктивної діяльності. При цьому на перше місце ставиться розвиток як передумова творчості. У цьому ж таки словнику поняття “розвиток” – це процес саморуху від нижчого (простого) до вищого (складного), який розкриває внутрішні тенденції й сутність явищ, веде до виникнення нового. Як видно, розвиток – це рух, який має певні етапи сходження. На цих етапах індивідуального розвитку людини відбувається перетворення кількісних змін у якісні. Термін “творчість” можна розширити поняттями, які розкривають його в аспектах вищої форми активності особистості – її утвердження, формування, відтворення і розвиток. Психологічний словник поняття “творчість” трактує “як продуктивну людську діяльність, здатну породжувати якісно нові матеріальні цінності, що виявляються в різних галузях суспільної практики, науки, техніки, в літературі, мистецтві; як діяльність людини, спрямовану на створення духовних і матеріальних цінностей; пройняту елементами нового, вдосконалення, збагачення, розвитку; здатність творити, бути творцем; сукупність створеного кимсь унаслідок такої праці. Оскільки творчість особистості насамперед визначається її здібностями, науковці постали перед проблемою необхідності визначення того, які здібності – творчі чи інтелектуальні – є визначальними у формуванні творчої особистості. Нові умови, нові завдання перед педагогікою потребували не просто спостереження за проявами творчих здібностей, а створення оптимальних умов для творчого розвитку учнів. А для цього необхідна певна наукова база, котра дозволила б учителям здійснювати такий складний процес на достатньому науковопрофесійному рівні. Учені показали відсутність прямої залежності розвитку творчих здібностей від інтелекту, переворот у розумінні проблеми дитячого розвитку здійснив Л.Виготський. Він запропонував своє розуміння умов, джерел, специфіки, рушійних сил розвитку дитини. Процес розвитку, на його думку, має внутрішні закони саморуху і є процесом формування людини як особистості. Цей процес здійснюється шляхом виникнення на кожному ступені нових якостей, специфічних для людини, підготовлених усім попереднім рухом розвитку.

1.2. Креативність в формуванні творчої особистості

Креативність можна вважати явищем, що характеризує перспективу творчого зростання, здатності до продукування нового, чогось оригінального. Поняття “креативність” тлумачиться у психологічному словнику як творчі можливості (здібності) людини, які можуть проявлятися у мисленні, почуттях, спілкуванні, окремих видах 7 діяльності і характеризують особистість у цілому або її окремі сторони, продукти діяльності, процес їх створення, як рівень творчої обдарованості, здібності до творчості, що складає відносну характеристику особистості,тобто як особистісну характеристику; як здатність висловлювати незвичайні ідеї, нетрадиційно мислити, швидко розв’язувати проблемні ситуації . «Креативність» (від англійського слова «creativity») – досить стійка особливість людини, яка проявляється у творчій обдарованості, схильності до творчості. Креативність – це прояви оригінальності, вміння творити, здійснювати винаходи та вносити новизну в навколишній світ. У нинішній час можна помітити, що креативність з віком стрімко зростає. Досліджено, що серед п’ятирічок дітей з високим рівнем креативності у два рази більше, ніж серед шестирічок.

У дитинстві творчі обдарування можуть проявлятися таким чином:

- значно краще, ніж у однолітків, розвинене мовлення і мислення;
- інтерес до музики, образотворчого мистецтва, читання, рахування у ранньому віці;
- цікавість та спрага до знань;
- бажання досліджувати навколишній світ.

Рівень сформованості креативних здібностей є наслідком впровадження у навчально-виховний процес методів та прийомів, спрямованих на розвиток творчості. Можна виділити такі складові креативних здібностей: творча уява, творче мислення, використання прийомів організації творчої діяльності. Для

поступового зростання рівня розвитку креативного мислення та творчої уяви, пропоную для роботи на уроці та в позакласній діяльності використовувати завдання та вправи творчого характеру. Щоб школяр мав нагоду розвиватися у творчій атмосфері, розвивати свої таланти та нахили, йому необхідно надати змогу самостійно відшукувати способи розв’язання завдань, а не робити це за нього. Творчість починає проявлятися лише у тієї дитини, яка на власному досвіді, у процесі своєї життєдіяльності наражається на перешкоди, випробовування у вигляді важких чи легких задач, які спонукають до діяльності її розум, змушують мислити, помічати і приймати певні рішення.

Безперечно, що питання творчості є важливим, її формування було провідним з найдавніших часів і таким залишається й до сьогодні. Особливим є молодший шкільний вік, який є благодатним підґрунтям для творчого розвитку дітей. Першість надаю розвиваючій функції навчання, підтримую прояви самостійності та нестандартності ідей, що сприяє створенню інтелектуального клімату у дитячому колективі. Необхідно додатково роз'яснити творчу вправу, навести аналогічний приклад, який виконувався раніше, допомогти застосувати обраний розв'язок. Учням до вподоби завдання творчого характеру, вони радо беруться за їх виконання; нестандартні завдання підсилюють навчальну діяльність; пробуджують інтерес до пізнання чогось нового і нетипового. Діти задоволені, коли знаходять правильний шлях роз’язування і отримують похвалу від учителя

ІІ РОЗДІЛ. ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ЗАСОБАМИ ВИКОНАННЯ ПРОЕКТІВ

2. 1. Сутність методів проекту та її значення

Особистісно зорієнтована модель трудового навчання, суттєвими ознаками якої є здійснення навчального процесу на засадах індивідуального підходу до учнів та створення умов для їх саморозвитку і самонавчання, осмислене визначення ними своїх потенційних можливостей і життєвих цілей, вимагає глибокого осмислення і розуміння педагогами необхідності здійснення навчально-виховного процесу на засадах проектної технології. Проектна технологія — практика особистісно зорієнтованого трудового навчання в процесі конкретної навчально-трудової діяльності учня, на основі його вільного вибору та з урахуванням інтересів. У свідомості учня це має такий вигляд: «Я знаю, для чого мені потрібно все, що я пізнаю, і де я можу ці знання застосувати». Для педагога це прагнення знайти розумний баланс між академічними і прагматичними знаннями, уміннями та навичками.

Навчальне проектування орієнтоване передусім на самостійну діяльність учнів - індивідуальну, парну або групову, яку вони виконують протягом певного відрізка часу.

Технологія проектування передбачає розв'язання учнем або групою учнів якої-небудь проблеми, яка полягає, з одного боку, у використанні різноманітних методів, засобів навчання, а з іншого - в інтегруванні знань, умінь із різних галузей науки, техніки, творчості.

Результати виконання проектів мають бути «відчутні»: якщо це теоретична проблема, то конкретне її вирішення, якщо практична - конкретний результат, готовий до впровадження. Проектна технологія передбачає використання педагогом сукупності дослідницьких, пошукових, творчих за своєю суттю методів, прийомів, засобів. Метою проектування є створення педагогом таких умов під час освітнього процесу, за яких його результатом с

індивідуальний досвід проектної діяльності.

Метод проектів (від грецьк. - шлях, дослідження) - це система навчання, за якої учні здобувають знання в процесі планування і виконання завдань, які поступово ускладнюються, — проектів." Метод проектів на уроках трудового навчання - це комплексний процес, який формує в школярів загально-навчальні вміння, основи технологічної грамоти, культуру праці і спрямований на оволодіння ними способами перетворення матеріалів, енергії, інформації, технологіями їх обробки.

Учні особисто мають вибрати для себе об'єкт проектування, тему проекту, тобто виріб, який вони хотіли б справді удосконалити, внести в предметний світ, яким хотіли б задовольнити потреби людей.

Цінність проектування полягає в тому, що саме ця діяльність привчає дітей до самостійної, практичної, планової і систематичної роботи, виховує прагнення до створення нового або існуючого, але вдосконаленого виробу, формує уявлення про перспективи його застосування; розвиває морально-трудові якості, працелюбність. Готує їх до свідомого вибору професії. При цьому слід пам'ятати, що потрібно особливу увагу приділяти тому, щоб в учнів не згасав інтерес до цього процесу, стежити, щоб вони доводили свої наміри, особливо в праці, до кінця. Проектування - це вид діяльності, що синтезує в собі елементи ігрової, пізнавальної, професійно-трудової, комунікативної, навчальної, теоретичної і практичної діяльності. Проектна технологія дозволяє активно розвивати в учнів основні види мислення, творчі здібності, прагнення самому створити, усвідомити себе творцем. В учнів виробляється і закріплюється звичка до аналізу споживчих, економічних, екологічних і технологічних ситуацій, здатність оцінювати ідеї, виходячи з реальних потреб, матеріальних можливостей і вмінь, вибирати найбільш технологічний, економічний спосіб виготовлення об'єкта проектування.

Крім того, під час роботи над проектом у школярів розвивається пізнавальна, трудова активність,формуються вміння самостійно використовувати свої знання.

2.2. Декоративно-ужиткове мистецтво – важлива складова частина в виконанні творчих проектів

Українське народне і професійне декоративно-ужиткове мистецтво набуло широкого визнання в нашій країні та за кордоном. У його предковічних образах, зручних утилітарних формах і динамічних образах орнаменту містяться символи таємничої, чарівної природи, складні перипетії нашої історії, особливості побуту, доброта і щедрість душі українського народу. Сьогодні декоративно- ужиткове мистецтво є важливішою складовою частиною системи художньої освіти і розвитку творчої особистості. Постійно зростає всезагальний інтерес до нього. Відкриваються нові факультети і відділення у вищих і середніх педагогічних та художніх закладах, організовуються курси підвищення кваліфікації з питань народного мистецтва і народознавства.

У загальній народній культурі важливу роль відіграє декоративне мистецтво - широка галузь мистецтва, яка художньо-естетично формує матеріальне середовище, створене людиною. До нього належать такі види: декоративно-прикладне, монументально-декоративне, оформлювальне, театрально-декораційне тощо.

Народне декоративно-ужиткове мистецтво – одна із форм суспільної свідомості і суспільної діяльності. Воно зародилось у первісному суспільстві, коли людина жила в умовах родового ладу, а засоби для існування добувала примітивними знаряддями. Тоді вся діяльність могла бути тільки колективною. Відсутність складних трудових операцій призводила до того, що всі члени колективу мали одні й ті ж обов'язки, опановували одні й ті ж трудові навички. Розподіл праці проходив таким чином: праця чоловіків (мисливство) і праця жінок (приготування їжі, виготовлення одягу, ведення домашнього господарства). Спільна праця зумовлена спільною власністю на знаряддя праці, землю, продукти колективного виробництва. Майнової нерівності ще не було. Народне мистецтво створювалось у сфері колективного матеріального домашнього виробництва. У ньому відбивалися риси первісної свідомості

людини, міфологічний характер спілкування з природою. Знаряддя праці, зброя, одяг, житло повинні були передусім бути зручними, магічними, щоб ніщо, ніякі ворожі сили не перешкоджали людині жити і працювати. Народні художні промисли - одна з історично зумовлених організаційних форм народного декоративно-прикладного мистецтва, яка втілює товарне виготовлення художніх виробів при обов'язковому застосуванні творчої ручної праці. Сьогодні декоративно- ужиткове мистецтво розглядається як важлива художня цінність, що виконує численні функції - пізнавальну, комунікаційну, естетичну, розвиваючу та ін.

Життя підтверджує, що декоративно-прикладне мистецтво збагачується новими аспектами філософсько-естетичного звучання, його змістовна краса потрібна людині, в наш час зростає його художньо-культурна цінність.

Декоративно-ужиткове мистецтво - предметно-духовний світ людини - включає в себе численні види художньої практики. Це плетіння і тканння, розпис і вишивка, різьблення і виточування тощо. Одні види - кераміка, обробка кістки і каменю, плетіння - виникли на зорі людської цивілізації, інші - молоді: мереживо, гобелен, вироби з бісеру, витинанки з паперу.

Багато дослідників доводять, що із загального числа проявів національної культури найбільший вплив на формування людської особистості, що відбувається найінтенсивніше в дитячому віці, справляє мистецтво. Це пов'язано з тими функціями, котрі мистецтво виконує як елемент суспільної та індивідуальної свідомості. Щоправда, судження щодо конкретного їх переліку в окремих учених ще розходяться.

Декоративно-ужиткове мистецтво справляє величезний вплив на формування всіх якостей школяра. Безпосередньому розвитку під впливом засобів мистецтва підпорядковується уява (як апарат образно-чуттєвого відображення навколишньої дійсності й духовної сфери особистості) та почуття (як основа ціннісно-орієнтаційної діяльності).

Важливі риси народного декоративно-прикладного мистецтва - це конструктивність, декоративність і орнаментальність виробі. На думку багатьох

дослідників, саме ці риси дають підставу розглядати витвори мистецтва як результат естетичної діяльності народу. Народні промисли важливо розглядати як компонент національної культури. Прикладне мистецтво є цінним духовним надбанням народу.

З-поміж інших видів мистецтва декоративно- ужиткове мистецтво є унікальним у вирішенні завдань як художнього, так і особистісного розвитку, громадського і духовного становлення підростаючого покоління. Це зумовлено не тільки природою сприймання цього виду образотворчого мистецтва, а й тим, що вже в ранньому віці образотворча діяльність стає однією з найдоступніших і емоційно-захоплюючих форм творчості.

Педагогічна цінність пізнання народного та декоративно-прикладного мистецтва пояснюються слідуючими важливими причинами: твори цих видів мистецтва дозволяють виховувати у школярах певну культуру сприйняття матеріального світу, сприяють формуванню естетичного відношення до дійсності, допомогають глибже пізнати художньо-виразні засоби інших видів зображувального мистецтва.

Художні ремесла - це не тільки духовне надбання народу, але й компонент національної культури. Ручна художня праця, що була започаткована в домашніх ремеслах, також є складовою духовної спадщини народу, оскільки стала джерелом прикладного мистецтва і основою народної педагогіки. Навчання народним ремеслам виховувало поважне ставлення до праці та формувало моральні якості особистості, зокрема працелюбність, повагу до людей праці, відповідальне ставлення до неї, естетичні смаки, що вважалося не менш цінним, ніж формування професійних умінь.

ІІІ РОЗДІЛ. ТЕХНІКИ ПРИ ВИКОНАННІ ТВОРЧИХ ПРОЕКТІВ

Сучасну практичну діяльність людства, науково-технічний та культурний прогрес у різних сферах суспільного буття неможливо уявити без проектування і проектів.

Модернізація освіти, введення в освітній простір таких категорій як системний аналіз, інформаційні технології, припускають необхідність проектування освітньої траєкторії кожної дитини, включаючи її в гнучке динамічне середовище, відмінне по змісту й формі від традиційних уроків. У ньому проявляється індивідуальність дитини, вона може співвіднести свій вибір.

Великі можливості відкриває проектна діяльність, спрямована на духовно й професійне становлення особистості дитини через організацію активних способів дій. Учень, працюючи над проектом, проходить стадії планування, аналізу, синтезу, активної діяльності. При організації проектної діяльності можлива не тільки індивідуальна, самостійна, але й групова робота учнів. Це дозволяє здобувати комунікативні навички й уміння. Постановка завдань, розв’язок проблем підвищує мотивацію до проектної діяльності й припускає: цілепокладання, предметність, ініціативність, оригінальність у рішенні пізнавальних питань, неординарність підходів, інтенсивність розумової праці, дослідницький досвід. Кожну техніку можно напряму пов’язати з народною творчістю (народними ремеслами).

Навожу приклади застосування в проектах деяких технік.

1. Ізоніть

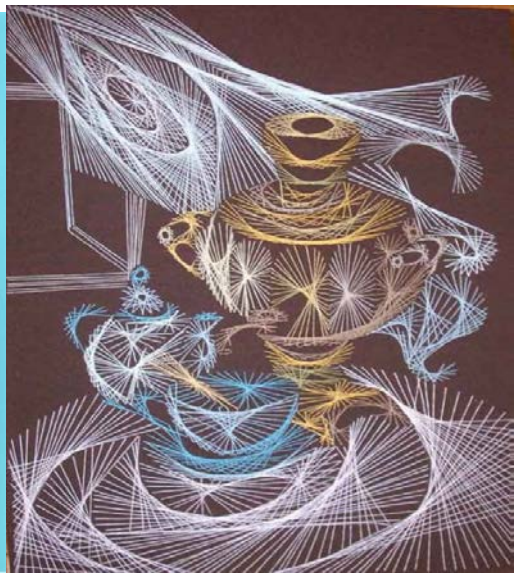

Ізонитка, зображення ниткою, нитяний дизайн; англ. String Art) — сучасне мистецтво графіки створення зображення композицією з натягнутих ниток на картоні чи іншому твердому матеріалі — основі, яка відіграє роль тла. Нитяну графіку також інколи називають ізографіка або вишивка на картоні. Як основу також використовується оксамитний або цупкий папір. Нитки можуть бути звичайні швейні, вовняні та інші. Також використовують кольорові шовкові або акрилові нитки. Нитяна графіка, як вид декоративно-прикладного мистецтва, уперше з'явилася в Англії в XVII столітті. Англійські ткачі придумали особливий спосіб переплетення ниток. Вони забивали в дощечки цвяхи й у певній послідовності натягали на них нитки. У результаті виходили ажурні мереживні вироби, які використовувалися для прикраси житла. Існує версія, що ці роботи були свого роду ескізами для візерунків на тканині. Поширені два способи фіксації ниток: через наскрізні отвори в основі та на шпильках або цвяхах. При застосуванні цвяхів як основу використовують дошку або товсту фанеру.

2. Валяння.

Валяння (або валка) — виготовлення вовняних виробів та їх ущільнення способом зчеплення і переплетення між собою волокон вовни.

У валянні використовують особливості будови вовняних волокон (наявність луски на поверхні) та їхні фізико-механічні властивості (пластичність, високі пружність та розтягуваність, здатність скорочуватися, звиватися тощо).

В процесі валяння вовну (власне повсть) розпушують, замаслюють і змішують, з суміші утворюють вату, а з неї нашаровуванням готують основу за формою виробу.

Основу ущільнюють, просочують розчином сірчаної кислоти і звалюють, після чого вдаються до опоряджувальних операцій (шліфування і чищення ворсу, пресування тощо). Кустарні майстерні, в яких здійснювалося це виготовлення, носили назву сукновальні, валяльні або валюші.

3. Лялька – мотанка

Лялька здавна відома в усіх традиційних культурах – від Аляски до Австралії, від Африки до України – не тільки як дитяча іграшка, але й як могутній магічний талісман та й оберіг родини й Роду. Головним призначенням ляльки у давні часи було берегти душу свого власника від зла, хвороб і нечистих помислів, а лялечку-оберіг часом передавали з покоління в покоління впродовж років і віків, і були ляльки, про які складалися легенди, і потім передавалися від матері до дочки, як священний переказ... В Україні таку ляльку називають лялька-мотанка, і тут вона відома з незапам’ятних часів, і своїми витоками сягає чи не в добу Трипільської цивілізації. Перші такі ляльки робили з трави або соломи, а згодом, з поширенням ткацтва, почали використовувати тканину і прядиво. Можна сказати, лялька-мотанка – це найдавніше у світі зображення людської постаті.

А в українських родинах здавна молода мати, чекаючи дитину, неодмінно робила ляльку-мотанку, котра уособлювала собою майбутнє дитя. Перш ніж покласти в колиску новонароджену дитину, туди клали лялечку, і вона

ставала оберегом дитини, її захисницею, символом зв'язку дитини з усім родом, і цей зв'язок захищав людину, де б вона не була.

В Україні, ще на початку 20 століття дівчата, готуючи скриню з весільним посагом, разом з рушниками та сорочками, клали туди своїх ляльок. Кожна дівчина робила мотану ляльку, яку забирала із собою в нову сім'ю. Причому в родині чоловіка дозволялось молодій дружині, допоки в молодят немає діток, гратись лялькою, і чим більше, вважалося, вона грається лялькою, то швидше стане матір'ю, і тим здоровіші будуть діти. Згодом молода мати клала своїх ляльок до дитячої колиски, щоб оберігали дитя від хвороб та поганих очей, а коли дитина підростала, то ляльки віддавалась їй для грання.

У наш час з кожним роком набуває поширення древнє мистецтво виготовлення ляльки-мотанки, і вже зроблені руками майстрів XXI століття, ці правічні берегині наших родин продовжують виконувати свою захисну функцію…

Здавна виготовлення ляльки супроводжувалося обрядовими піснями, і це було свого роду магічним актом, спрямованим на добру долю, подружню злагоду, щасливе весілля, гармонію в родині. Іноді лялька виготовлювалась «до випадку»: наприклад, щоб викликати або припинити дощ, змінити погоду, залагодити сварку в родині, забезпечити добру подружню пару дівчині чи хлопцеві.

Потужну захисну силу мають ляльки, виготовлені з натурального конопляного або лляного полотна – це універсальний родинний оберіг від нещастя і хвороб.

4. Пресована флористика. Ошибана

Ошибана — це вид образотворчого мистецтва, пов’язаного з флористикою. Збираючи та засушуючи під пресом квіти, листя і трави, майстер “малює” ними неймовірні сюжети. Природний матеріал підбирається за кольором і структурою в залежності від того, який образ має бути відображений, а потім закріплюється на картоні клеєм. Це мистецтво зародилося в Японії, а в Україні воно отримало більш звичну назву — пресована флористика. У гонитві за технологіями ми все більше віддаляємося від природи. Квітучі галявини, прозорі струмочки, густий ліс, який віє прохолодою — все це залишилось десь далеко за межею великих мегаполісів. У нас все рідше виникає можливість помилуватися красою рідного краю, вдихнути на повні груди аромат польових квітів і трав.

Кожна квітка, створена природою — втілення витонченності і краси. Ось вже кілька століть поспіль майстри Ошибани увіковічують природну красу, створюючи своїми руками картини з природних матеріалів. Майстри, використовучи рослини, які ростуть на нашій українській землі, створюють композиції, в яких відображають всю колоритність і красу рідного краю.

5. Покутська кераміка

Покутська кераміка– це виробниче об’єднання творчих людей, які поклали за мету відродження, осучаснення і запровадження до широкого вжитку екологічно чистого глиняного посуду, створеного за старовинними технологіями гончарів Покуття.

Тому продукція, що виходить під знаком «Покутська кераміка», відповідає трьом визначальним критеріям, які окреслюють характерні особливості даного стилю: практичність, екологічність, етнічність.

6. Фарбування тканин. Батік.

Художнє оздоблення полотна—давня традиція українського народу. Як засвідчують вітчизняні й зарубіжні джерела, вишиті узори відомі ще в докиївеькій Русі. Про це підтвердила і виставка м'яких тканин, що експонувалася в Києві. Відомо, що спеціальна прислуга оздоблювала кольоровими нитками пишний одяг для князів та їхніх челядників. Фрагменти таких сюжетів знаходимо на багатьох фресках давніх соборів, зокрема й Софійського.

7. Іграшка

Іграшки — це галузь українського народного мистецтва, що об'єднує вироби з кераміки, дерева, лози, соломи, паперу та ін. Від давніх українських іграшок XIV—XVIII ст. майже нічого не збереглося. До нас дійшли переважно

керамічні й дерев'яні зразки, датовані XIX ст. — «лялька», «кінь», «вершник», «птах» тощо.

Розквіт кустарного іграшкового промислу припадає на середину XIX ст. Саме у цей період в Україні історично сформувались три найбільші регіони виготовлення забавок: Подніпров'я, Поділля і Прикарпаття, а в їх межах утворилися провідні осередки. Протягом тривалого часу тут формувалися місцеві стильові особливості.

Народні керамічні, дерев'яні та плетені іграшки були переважно побічним промислом у системі основного виробництва — гончарства, художнього деревообробництва чи плетіння виробів.

8. Плетіння та аплікація з соломи.

Плетіння із природних матеріалів – соломи, болотяних рослин – це стародавній вид ремесла і одночасно народного прикладного мистецтва. Соломоплетіння– виготовлення господарсько-побутових та мистецько-художніх виробів з соломи різних видів рослин. Солом'яні сульптури та скриньки Плетіння з'явилося ще на зорі цивілізації, коли люди, намагаючись виразити своє розуміння навколишнього світу, життя, своє захоплення перед красою і могутністю природи, складали легенди, казки, пісні та міфи. Освоюючи природу, людина навчилася сплітати гнучкі корені, гілки, стебла рослин, смуги шкіри тварин.

Житло, посуд, одяг, взуття – перші плетені речі, які створила людина. Людство намагалося оточити себе предметами побуту не тільки практичними, але і красивими. Так, ремесло стикалось з мистецтвом. Вирощуючи хлібні злаки для харчування, наші предки не спішили позбутися того, що залишилося після збирання урожаю і обмолоту зерна. Соломою вкривали покрівлю житла, використовували на корм і підстилку худобі. З неї виготовляли найрізноманітніші речі – головні убори, дуже красиві іграшки і прикраси, предмети побуту тощо. Плетіння із соломи не є характерним мистецтвом, ремеслом однієї країни. Повсюдно, де люди вирощували хліб, існувало це ремесло.

9. Ткацтво

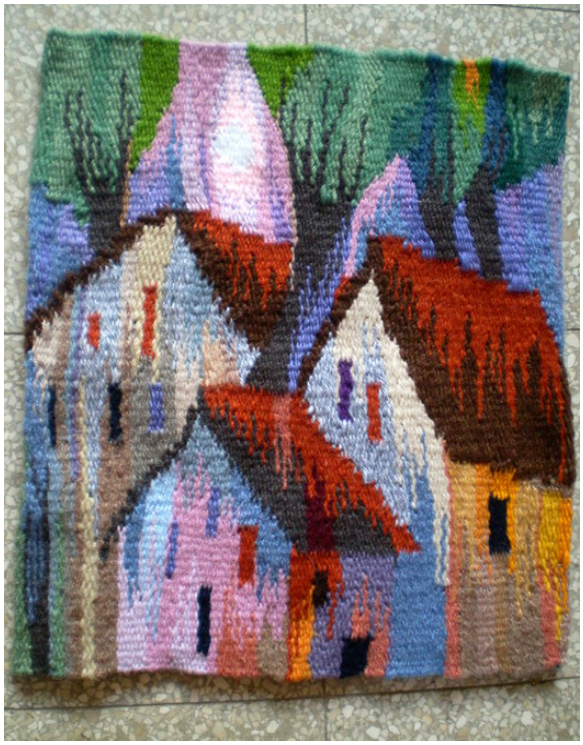

Ткацтво — один із найдавніших і найважливіших елементів національної культури українського народу. Воно належить до найбільш поширених видів господарської діяльності й народного мистецтва, яке має багатовікову історію і глибокі традиції.

Про наявність ткацького виробництва на східнослов'янських землях у найдавніші часи свідчать археологічні знахідки періоду ранніх неолітичних

культур. Практична потреба людини у тканинах для вбрання, оздоблення житла і господарських потреб зумовила масове їх виготовлення в домашніх умовах. Передумови розвитку ткацтва створювалися загальним прогресом матеріальної і духовної культури народу, його соціально-економічною еволюцією. На всіх етапах розвитку ткацтво віддзеркалювало конкретні історичні, природно-географічні особливості, характер господарської діяльності та культурно-естетичні запити українського народу. Воно відображало також генетичні етнокультурні взаємозв'язки з ткацтвом сусідніх народів. Ці чинники формували його національні, регіональні та локальні відмінності.

10. Вишивка

Вишивка — один з давніх і найбільш поширених видів народного декоративно-прикладного мистецтва. Вона виникла дуже давно і передавалася від покоління до покоління. Археологічні знахідки доби палеоліту, зокрема Мізина на Чернігівщині та його аналогів, засвідчують наявність вишивки на теренах України.

У похованнях перших століть нашої ери знайдено залишки вовняного одягу, оздобленого різнокольоровою вишивкою. Про масове побутування вишиваних виробів в Україні свідчать численні історичні, літературні, фольклорні та речові пам'ятки. Матеріалом-основою для вишивання здавна

служила домоткана вовняна, лляна, конопляна тканина. Згодом її замінили фабричного виготовлення лляні, бавовняні та вовняні матеріали (перкаль, коленкор, батист, китайка, кумач, бамбак, сураж, муслін, плис, плюш, шовк) та шкіра. На них здавна вишивали ручнопряденими лляними, конопляними, вовняними нитками. Пізніше стали застосовувати фабричну пряжу — заполоч, біль, кумач, волічку, гарус, зсукані вовняні, металеві золоті й срібні нитки, корали, перли, коштовне каміння, бісер, металічні пластинки «лелітки», ґудзики, сап'янові шнурки тощо.

В українській народній вишивці поширені різноманітні техніки виконання. Відповідно до основних способів нанесення вишивальними нитками стібків розрізняють двосторонню і односторонню вишивки.

11. Макроме

Макраме - це вид рукоділля, основою якого є вузлик, спочатку стався від простої функціональної необхідності з'єднати дві нитки, але, поступово ускладнюючи, який придбав декоративне значення.

Є різні тлумачення слова «макраме». У Європі вперше це слово починають вживати в XIX столітті в значенні «вузликового плетіння». Більш найдавнішим є арабське слово «міграмах», що означає «хустку» або «шаль», і турецьке слово

«макраме», що означає «ошатний хустку» або «шаль з бахромою». Мабуть, слово зазнало історична зміна, подорожуючи по країнах.

Історія вузликового плетіння є ровесницею історії людства. Існує думка, що витоки декоративного мистецтва плетіння слід шукати в стародавньому Китаї і Японії. Але археологічні знахідки в інших країнах підтверджують поширення вузликового плетіння і в інших частинах світу, наприклад, в єгипетських гробницях знайдено зразки вузликового плетіння, яким більше 4-х тисяч років.

В історії людства порізному зав'язані вузли грали ще одну важливу роль, вони були способом накопичення і передачі інформації з покоління в покоління. У стародавній культурі інків існувала розвинена система вузликової писемності, а в археологічних розкопках знайдені і чотки у вигляді намиста з вузликів. Систему писемності можна було розшифрувати за формою, розмірами, кольором і за взаємною поєднанню вузлів. Аналогічний вид застосування цієї техніки знайдений в стародавньому Китаї і в індіанців Північної Америки. До цього дня зберігся звичай: щоб не забути - зав'язати вузлик на пам'ять.

За свою історію макраме неодноразово зазнавало забуття, але незмінно відроджувалося, привносячи нові прийоми, нові матеріали і способи застосування.

Як і в давнину, до цього дня збереглося застосування декоративного вузликового плетіння для прикраси одягу. У техніці макраме створювалися найрізноманітніші елементи гардеробу: накидки, капюшони, ошатні мережива та бахрома. Особливо вишукані мережива плелися з золотих ниток і застосовувалися для оздоблення одягу знатних вельмож. «Золотим століттям» макраме вважається вікторіанська епоха в Англії. Особливо популярно було застосування цієї техніки для створення складових частин інтер'єру - скатертин, покривал, абажурів, для обробки щірм і поверхонь крісел.

12. Топіарій

У далекій давнині існувало мистецтво фігурної стрижки рослин. Садівники в садах римської знаті створювали химерні фігури з крони дерев, кущів та напівкущів. Вони вирізали фігури тварин, надавали різні геоометричні форми, і будували цілі лабіринти. Такі сади називалися - Топіари.Слово «topiary » (фігурне підрізування) походить від латинського слова для декоративного садового пейзажу-«topiaries».

У Європі топіари були дуже популярні в XVI - XVIII століттях. Розквіт топіарного мистецтва припадав на епоху Ренесансу, коли рослинна "архітектура" практично витіснила садове квітникарство. На початку XVIII століття мода на зелені скульптури і регулярний стиль оформлення садів прийшла і в Росію. Дерева і чагарники набували форми людей, птахів і звірів. На сьогоднішній момент відзначається постійно зростаючий інтерес до цього мистецтва, особливо в країнах Європи. Стрижені рослини стають все більш модними і актуальними і з успіхом використовуються в створенні сучасних садово-паркових композицій, адже сад з акуратно стриженими рослинами

завжди виглядає доглянуто і елегантно і є предметом гордості для свого господаря.

Але що ж таке топіарій в декорі? Топіарій, або як його ще називають "Європейське дерево" і "Дерево щастя" - це декоративне штучне дерево, яке можна використовувати в будь-якому інтер'єрі. Залежно від його розміру та дизайну, його можна встановити як на книжкових полицях, так і на підлозі; як на кухні, так і у вітальні. Хочеться відзначити, що топіарії не є мініатюрною копією будь-яких конкретних дерев і не претендують на суперництво з ними. Це чисто декоративна річ. Отже, лише від фантазії творця залежить, яку форму буде мати крона його власного деревця.

13.. Полімерна глина

Полімерна глина (пластик або пластика) - пластичний матеріал на основі полівінілхлориду для ліплення невеликих виробів (прикрас, скульптурок, ляльок) та моделювання, що застигає на повітрі або при нагріванні (в залежності від виду пластики).

Історія виникнення

У Німеччині на початку 1930-х Фіфі Ребіндер розробила і випустила глину, яку назвала Фіфі Мозаїк. Глина була призначена для виготовлення голів

ляльок. У 1964 році Фіфі продала формулу цієї глини Еберхард Фаберу (Eberhard Faber), який «розвинув» її у всесвітньо відому в даний час марку фімо (Fimo). У той же час інші виробники розробляли продукт дуже схожий на фімо. Моніка Реста (Італія) використовувала глину, яка називалася Лімо (Limmo), перебуваючи в Аргентині в кінці 1950-х. Ліма також була розроблена німецькою компанією, але не Еберхард Фабер. Виробником, швидше, все міг бути Рудольф Рейзер, який придумав «Формелло» (Formello) і «моделлю» (Modello) глини, але до цих пір немає чіткої впевненості, що це був саме він. Тоді пластику використовувалася для ляльок і моделювання мініатюр для лялькових будинків (Doll'shouse).

На початку 1970-х, сім'я на прізвище Шауп, яка іммігрувала до США з Німеччини в 1950 році, отримала різдвяну посилку від бабусі. Всередині була упаковка фімо. Місіс Шауп була зачарована цією пластикою, почала робити орнаменти, фігурки і, невдовзі, люди почали розпитувати, де вона дістала цю пластику. Її чоловік, який не працював у той момент, вирішив почати імпортувати фімо, і в 1975 році компанія «Ексент Імпортс» розпочала свою роботу з імпорту фімо в США. Містер Шауп почав демонструвати в магазинах все, що можна було робити з цією пластикою - і продажі почалися! Як тільки популярність пластики стала рости, інші американські компанії, включаючи «Ді'с Делайт» в 1970 і «Американ Арт Компані» (AMAC) в 1980 р. стали імпортувати фімо. У той самий час, коли художники і американські компанії вже працювали з фімо, одна американська компанія розробила власну версію полімерної глини. Продукт, називався Поліформія (polyform) був розроблений в 1960-х роках для виробничих цілей. З часом полімерна гліна стала популярною в цілому світі.

14. Кардмейкінг

Кардмейкінг (англ. cardmaking; у перекладі card - листівка, make - робити) - мистецтво виготовлення вітальних листівок своїми руками.

Кардмейкінг, як напрям у мистецтві, виник нещодавно, але створенням листівок займалися ще у Стародавньому Китаї. Там існувала традиція на Новий рік обмінюватися листівками. У Єгипті привітання записувались на сувоях папірусу. У XIII-XIV ст. паперові вітальні листівки прийшли у Європу. Відомо, що німці друкували новорічні листівки з допомогою ксилографії, а у Європі на поч. та в сер. XV ст. великою популярністю користувалися валентинки. Проте, такі листівки на той час були дорогим задоволенням і лише з сер. XIX ст., після широкого впровадження друкованого верстату, вітальні листівки могли купувати усі охочі.

На той час модною тенденцією стали різдвяні листівки, перша з яких з'явилися у 1843 році у Лондоні. Сер Генрі Коул найняв художника Джона Хорслі для створення дизайну листівок, які б він міг надсилати друзям та знайомим.

Гранж. В кардмейкіну цей стиль дає свободу творчості. У листівки можуть бути рвані краї, з елементами потертості. Кольори, як правило, приглушені, темні: коричневий, сірий, чорний. Цей стиль частіше використовують при виготовленні листівок для чоловіків.

Вінтаж. (Ретро) Листівки в цьому стилі зроблені під старовину, в бляклих відтінках. Елементи декору повертають у минуле: використовують старі гудзики, пожовклі тканини і мереживо. Часто у вінтажному стилі використовують дістрессінг (зістарювання паперу).

Міні-листівка. Листівки цього стилю невеликого розміру (це зрозуміло з назви), відрізняються простотою виконання. Дуже часто їх використовують як доповнення до букету квітів.

Скрап-стиль. Листівки в стилях, запозичених зі скрапбукінгу:

15.Скрапбукінг

Скрапбу́кінг, скрепбукінг (англ. *Scrapbooking*, від англ. Scrapbook: scrap — вирізка, book — книга, букв. «книга з вирізок») — вид рукодільного мистецтва, що полягає у виготовленні та оформленні сімейних або особистих фотоальбомів.

Цей вид творчості являє собою спосіб зберігання особистої та сімейної історії у вигляді фотографій, газетних вирізок, малюнків, записів та інших пам'ятних дрібниць, використовуючи своєрідний спосіб збереження.

Основна ідея скрапбукінгу — зберегти фотографії та інші пам'ятні речі про які-небудь події на тривалий термін для майбутніх поколінь.

Збирання альбомів з вирізками та пам'ятними речами вперше згадується в 1598 році. У той час почали збирати поеми, цитати і власні спостереження і

вклеювати їх у звичайні книги. В Англії ставали популярними зошити для запису улюблених віршів, пам'ятних афоризмів і цитат (англ. *Commonplace books*). Так, в 1706 році була надрукована книга філософа Джона Локка під назвою New Method of Making Commonplace books. Приблизно в той же час з'явилися так звані «книги друзів» (англ. *Friendship books*): у Німеччині дівчата збирали волосся своїх подруг і звивали з них складні візерунки, прикрашаючи їх стрічками і квітами. Разом з тим, зошити для записів відрізнялися від сучасного скрапбукінгу, оскільки містили тільки якусь розрізнену підбірку текстів, в той час як в скрапбуках зазвичай приділяється увага і підкреслюється певна людина або подія.Своєї сучасної форми скрапбукінг набув у XVII столітті.

16. Печворк.

Термін «печворк» не охоплює поняття створення декоративних виробів зі шматочків тканини повністю - скоріше, це загальне визначення даного типу рукотворного мистецтва. В даний час розрізняють п`ять основних видів клаптикової мозаїки, які завоювали довіру і симпатію майстринь по всьому світу.

Класичний або традиційний печворк - Дітище британців і англомовних європейців, які проживають на території Північної Америки. Головна мета даного напрямку полягає в створенні, як правило, функціональної текстильної речі з клаптів, що з`єднуються в візерунки геометричного характеру.

Ця манера нагадує квілінг. Тільки в даному випадку дрібні клаптики накладаються на більші. Цей вид рукоділля хенд мейду називають найскладнішим і незвичайним. Техніка зшивання клаптиків, різних за своєю структурою і розмірами, дозволяє виготовити декоративні і досить витончені предмети для інтер'єру. Так само незвично виглядають виконані в подібній манері сумки і одяг. Наряди, виконані в стилі печворг, все частіше з'являються на модних показах.

Один з найпростіших способів – це «квадрат в квадраті». Якщо не боятися експериментувати і проявляти фантазію, можуть вийти яскраві і строкаті штуковини, які сподобаються не тільки дорослим, але й дітям.

17. Канзаші

Канзаші (або в більш правильній транскрипції "кандзасі") (яп. 簪) - слово, яке в сучасному світі має два значення. На своїй батьківщині воно означає "жіноча прикраса для волосся, яку носять із кімоно". В Європі - "техніку рукоділля, засновану на складанні особливим чином шматочків тканини". І, не важко здогадатися, що друге безпосередньо походить від першого. Отже - сьогодні ми поговоримо про історію канзаші.

Перші японські зачіски з'явилися в період Дзьомон (від 13 000 до 300 років до н.е.). Тоді волосся скріплювали тонкими паличками, які встромляли в зачіску. Оскільки ніяких інших прикрас на шиї і зап'ястях японці не носили, шпильки для волосся були єдиним способом привнести у вигляд оригінальність і підкреслити багатство і знатність їх власника або власниці. Пізніше такі "шпильки" почали робити з кістки, черепахового панцира, металу, цінних порід дерева та ін.

Не дивно, що такі шпильки почали позначати ієрогліфом "簪" - "канзаші". Він включає елемент "牙", що має значення "ікло", внизу ієрогліфа знаходиться елемент "曰" (проректи, говорити), що означало, як не важко здогадатися, "палички з кістки, які відображають вчинки та статус того, хто їх носить". Але поступово слово набуло іншого значення - "встромлений у волосся". І так почали називати будь-які прикраси або пристосування, що допомагають підтримувати зачіску.

18. В'язання спицями

Здавна, намагаючись прикрасити свій побут, люди прагнули використовувати найпростіші матеріали для поєднання нескладних форм і засобів з невибагливими узорами, досягнувши при цьому високої майстерності.

Ручне в'язання спочатку з'явилося як проста утилітарна необхідність, надалі перетворилося на справжнє мистецтво. В'язані вироби завжди цінувалися

дуже високо. Наприклад, в Європі їх могли спочатку носити тільки дуже заможні люди. В'язані шовкові панчохи були подарунком навіть для королів! Так, шведський король Ерік IV виписав собі пару шовкових панчіх. А коштували вони - річна платня королівського шевця. Дуже складно точно встановити історію в'язання, тому що нитки і трикотаж зберегти важко. Але все-таки деякі свідоцтва цього мистецтва дійшли до нас у вигляді зображень.

19. Декупаж

Декупаж (від фр. *decouper* вирізати з паперу) —декоративна техніка на тканині, склі, дереві (та інших поверхнях), що полягає у вирізуванні візерунків із різних матеріалів та наклеюванні їх на поверхню, що декорується.

Декупаж, як техніка декорування, мав справу з плоскими поверхнями і плоским декології та віднайдення нових матеріалів декорування позначилося на її техніці додачею об'ємного декору чи комбінацією плоского та об'ємного декорування.

Як засіб декору, декупаж відомий в Європі з часів Середньовіччя. В Німеччині декупаж використовували з часів кватроченто, тобто XV століття, для декору меблів. Картинки вирізають з паперу і наклеюють на меблі. Засіб не вимагав художніх здібностей, навичок малювання та наявності фарб. Тоді ж, як новий різновид мистецтва, виникає гравюра.

Мав своїх прихильників декупаж і у Венеції. Тут здавна прикрашали меблі картинками, створеними художниками олійними фарбами. Серед тих, хто декорував меблі були і досить відомі майстри (Джорджоне, Сандро Боттічеллі). Але цей спосіб був досить коштовним. Знайомство з меблями Китаю, Японії, де широко використовували інкрустації з перламутру, спонукало венеціанців спростити техніку декору до декупажу. Паперові візерунки розфарбовували, вирізали, клеїли на меблі та вкривали декількома шарами лаку для захисту поверхні. Коло сюжетів швидко розширилося — від імітації китайських малюнків до краєвидів, звичних для Венеції. Меблі за призначенням, оздобами та декором дуже відрізнялися за ціною — коштовні оригінали з Китаю йшли до аристократичних осель, а декупаж призначався для бідних верств населення. Вже тоді декупаж був декором для бідноти.

Як дешеву забаву декупаж використовували і у Франції наприкінці 18 століття навіть серед забезпечених верств населення (зверталась до декупажу королева Марія Антуанетта та її придворні дами). Сплеск популярності мав декупаж і в пуританській Британії часів королеви Вікторії. Як хоббі британські емігранти перевезли декупаж через Атлантичний океан до Сполучених Штатів. Так декупаж став популярним всюди.

20. Вітраж

Вітра́ж (фр. *vitrage*, від лат. *vitrum — скло*), орнаментальна або сюжетна декоративна композиція зі скла та інших матеріалів, що пропускають *світло*.

Вітраж — декоративний елемент у прикрашенні вікон з дійсно декоративною метою, або як захід, коли необхідно приховати невдалий вид з вікна, (наприклад, глуху стіну сусіднього будинку, в прорізі 2-3 метри між будівлями). Виконується із кольорового скла, або кольорового оргскла, перетинки між такими скляними елементами з'єднуються. Раніше для з'єднання використовували олово, свинець, як метали, що легко піддавались обробці. Зараз елементи скла можуть фіксуватись на міцній клеєвій основі. Як правило, відповідно до однієї з технік, викладається вітраж на готовому листі скла, з маленьких шматочків скла. З'єднання між шматочками скла застигають, та фарбуються в чорний колір. За вікном з вітражем може використовуватись штучна підсвітка.

Різновидом вітража є фюзінг, коли для з'єднання кольорових шматочків скла використовується спікання без застосування металевих або клейових перетинок.

Вітражі у вікнах готичних соборів застосовувались не лише з естетичних міркувань, а й у зв'язку з невмінням середньовічних майстрів виплавляти якісне скло великих масштабів. Були відомі ще в давньому Єгипті.

Колір у сакральному вітражі має символічне значення, але головна функція його — творення містичної атмосфери. Гра світла, що проникає крізь

вікна сакральної споруди має доповнювати відчуття побожності, благоговіння створених масштабом, декором і багатократно підкресленим спрямуванням святині вгору, до неба. В поєднанні з латиномовною службою та григоріанським хором готичний вітраж творив середньовічну людину — аскетичну, побожну, покірну церкві, як установі.

21. *Кінусайга*

Кінусайга або, як її називають у нас, печворк без голки - мистецтво створення чудових панно, картин з використанням декількох технік: аплікація, мозаїка, різьба по дереву і печворк.

Засновником даного виду мистецтва є японка Маено Такаші. Це досить молоде мистецтво, рік його народження - 1987. Але ці картини встигли завоювати світ. У нас вже є послідовники. Хоча їх роботи виглядають зовсім інакше ... Все-таки японський і китайський живопис особливий. Він поетичний, тихий, гармонійний.

Спочатку в Японії шовкові картинки в цій техніці робили тільки зі старих кімоно, розрізаючи їч на дрібні клаптики.

22. Ганутель

Ганутель - це старовинне ексклюзивне мальтійське рукоділля було відомо ще в XVII - XVIII століттях**,** коли в Європі навчилися виготовляти пишні квіти, букети і цілі ажурні композиції з ниток і тонюсенькой позолоченій або срібною зволікання, свитою в дрібні пружинки і використовувалася для мерехтливої об'ємної вишивки.В шістнадцятому столітті таку спіральну дріт із золота і срібла називали по італійськи «canutiglia», а по іспанськи «canutillo», звідки і пішла назва техніки ганутель. Наприкінці 1990 років сталося раптове відродження інтересу до рукоділля ганутель. До наших днів ця техніка дійшла завдяки невпинним працям черниць з острова Мальти, чиї довговічні квіткові композиції прикрашають католицькі храми і статуї святих, гірлянди та букети з квітів, народжених їх руками прикрашають вівтар папської капели у Ватикані. У країнах Європи на урочистих прийомах можна побачити дам в прикрасах, виконаних в цій королівської техніці, з використанням благородних металів, перлів і дорогоцінного каміння. Тіари наречених, букети, шпильки, шпильки, брошки, намиста, бутоньєрки, сережки - це далеко не весь перелік виробів у техніці ганутель. Ця техніка дозволяє з'єднати пишність убору з практичною невагомість.

ВИСНОВКИ

Розвиток творчої особистості учнів - динамічний процес формування особистості, спрямований на розширення спектру здібностей та особистісних якостей, які проявляються і збагачуються у практиці різних видів конструктивної діяльності, а результати її характеризуються новизною й оригінальністю. В умовах радикальних реформ освіти на перший план виступає формування не тільки традиційних знань, умінь і навичок, але і розвиток мислення, творчих здібностей, дослідницьких навичок.

Визначено, що головним смисловим засобом у творчому розвитку школярів є практична функція трудового навчання, завдяки якій реалізується виховання через діяльність і виховання в практичній діяльності. Творчо-розвивальні можливості засобів декоративно - ужиткового мистецтва в дитячій практичній діяльності полягають у функції відтворення зовнішніх ознак об'єкта, у вираженні ставлення до переданого змісту. Українське декоративно-ужиткове мистецтво має прадавнє коріння. Українські промисли існували ще за доби Київської Русі, про що говорять історичні довідки й пам’ятки. Тож найдавнішими видами українського ужиткового мистецтва вважають різьбу по дереву, вишивку, гончарство, кераміку та килимарство. Це ми і застосовуемо я різноманітні техніки при виготовленні творчих проектів.

СПИСОК ВИКОРИСТАННИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонович Є., Захарчук-Чугай Р., Станкевич М.. Декоративно-прикладне мистецтво. — Львів, 1992.
2. Бєшенков А.К. Технологія. Методика навчання технології. 5 - 9 класи: Методичний посібник. [Текст] / А.К. Бєшенков, А.В. Бичков, В.М. Казакевич, С.Е. Маркуцкая. - М.: Дрофа, 2003. - 224 с.
3. Вишивка лентами. Техника, приемы, модели./Энн Кокс, - Харьков, 2010.
4. Гузєєв, В.В. Планування результатів освіти і освітня технологія. [Текст] / В.В. Гузєєв. - М.: Народна освіта, 2000. - 240 с.
5. Дацун І.І. Художнє плетіння // Народні художні промисли УРСР: Довідник / Дацун І.І. – К, 1986. – С. 89–93.
6. Збірник нормативно - методичних матеріалів за технологією. [Текст] / А. У Марченко, М. І. Гуревич. - М.: Вентана - Графф, 2002. - 224 с
7. Кругліков Г.І. [Текст] / Методика викладання технології із практикумом: Навчальний посібник - 2-е вид. / Г.І. Кругліков. - М.: Видавничий центр "Академія", 2004.
8. Кононенко П. Українознавство XXI століття: стан, проблеми, перспективи розвитку як системи інтегративних знань / Петро Кононенко, Тарас Кононенко // Українознавство. ¬ 2013. ¬ № 2. ¬ С. 6¬13.
9. Карпова І.Г. Національно – патріотичне виховання молоді в сучасних умовах// Проблеми соціальної роботи: філософія, психологія, со- 14 ціологія: збірник/ Чер. Держ.технолог. ун –т. – Чернігів.держ. техн.. універ –т, 2013 - № 1(2) – с.220 – 223.
10. Колесникова І.А. [Текст] / Педагогічне проектування: Навчальний посібник / І.А. Колесникова, М.П. Горчакова-Сибірська. - М.: Видавничий центр "Академія", 2005. - 288 с.
11. Любар О.О. Історія української школи і педагогіки. Навчальний посібник для студ. Пед. навч. закладів / О.О. Любар, М.І. Стельмахович, Д.Т. Федоренко. – К.1999. – 357 с.

12. Левківський М.В. Історія педагогіки: Навчальний посібник. – Житомир: ЖДПУ, 2002. – 292 с.
13. Марченко А.В. Збірник нормативно-методичних матеріалів з технології. [Текст] / А.В. Марченко, І.А. Сасова, М.І. Гуревич. - М.: Вентана-Графф 2002. - 224 с.
14. Мачача Т. С. Формування проектно-технологічної культури учнів основної школи у процесі трудового навчання : дис ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Мачача Тетяна Святославівна. – Київ, 2011. – 233 с.
15. Мосіяшенко В.А. Українська етнопедагогіки: навчальний посібник/ В.А.Мосіяшенко. – 3 –те. вид., стер. – Суми: Університетська книга, 2010. – 175с.
16. Павич Ніна Миколаївна, Ходзинська Ірина Юліївна, Безносюк Олена Іванівна, Горобець Олена Валеріївна, Трудове навчання (для дівчат) підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів Формат 70×100/16. Ум. друк. арк. 14,26. Видавництво «Аксіома», а/с 8, м. Кам'янець-Подільський, 32300. Тел./факс: (03849) 3-90-06, моб. (067)381-29-4
17. Северін І.С. Розвиток творчих здібностей на уроках трудового навчання: Узагальнення досвіду роботи . – Сватове, 2013. – 13с.
18. Слюсаренко Н. «Розвиток творчих здібностей учнів 5-9 класів на уроках обслуговуючої праці засобами ігрової діяльності» (2002).
19. Словник іншомовних слів: 23000 слів та термінологічних словосполучень / за редакцією Любові пустовіт. – К.: Довіра, 2000. – 1018с.
20. Сухомлинський В.О. Цінності у вихованні дітей та молоді// Педагогіка і психологія. – 1997. - №1. – с. 105 – 106.
21. Фоменко Е.В. Формування національної свідомості дітей / Е.В.Фоменко. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 121с.
http://vidpoviday.com/texnika-dekupazh-dlya-pochatkivciv
http://ru.osvita.ua/vnz/reports/culture/11525/http://about-ukraine.com/farbuvannya-tkanin/#more-618

https://uk.wikipedia.org/wiki/
http://rukotvory.com.ua/maystry.
https://we.org.ua/kultura/mystetstvo-pletinnya-z-solomy/9.
http://ladyaukr.ru/rizne/9055-majster-klas-po-kinusajge-budinochok-tistechko-i.html

Додатки на електронному носії додаються